TÜRKİYE TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİ MERKEZ BİRLİĞİ ANASÖZLEŞMESİ

Kuruluş
Madde-1: Bu anasözleşme altında adları yazılı bölge birlikleri arasında çalışma merkezi Ankara'da olmak üzere 1581 Sayılı Kanun ile ek ve değişikliklerine göre sınırlı sorumlu, değişir ortaklı ve değişir sermayeli Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği kurulmuştur.

Tescil, ilân ve Tüzel Kişilik Kazanma
Madde-2: Kurucu bölge birliklerince imzalanan ve noterce tasdik edilen Merkez Birliği anasözleşmesi Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın iznine sunulur ve kuruluş işlemlerinin tamamlanmasından sonra, Merkez Birliği, ticaret siciline tescil ve ilân ile tüzel kişilik kazanır.

Birliğin Amacı, Çalışma Konuları
Madde-3: Tarım kredi kooperatifleri ile bölge birliklerinin, müşterek menfaatlerini korumak, amaçlarını gerçekleştirmeleri yolunda faaliyette bulunmak ve her türlü çalışmalarını düzenlemek üzere kurulan Birliğin çalışma konuları şunlardır:

a-Kooperatif ve bölge birliklerinin 1581 Sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri hükümlerine ve kooperatifçilik prensiplerine uygun olarak gelişmesini sağlamak, kooperatifçilik ve mesleki eğitim faaliyetlerinde bulunmak,
b-Kooperatif ve bölge birliklerine finansman kaynakları temin etmek ve bunların geliştirilmesi için her türlü tedbirleri almak, kredi işlerinin düzenle yürütülmesini sağlamak,
c-Kooperatif ve bölge birliklerinin üretim ve zarurî tüketim maddeleri ile üretim araçlarını toptan sağlamak, imal etmek ve ortak mahsullerinin değerlendirilmesi ile ilgili faaliyetleri rasyonel bir şekilde düzenlemek ve bu konularda her türlü teşebbüse girişmek veya iştirak etmek ve gerekli tesisleri kurmak, faaliyet konularına giren hususlarda ithalat ve ihracat yapmak,
d-Kooperatif ve bölge birliklerinin görev ve çalışma konularının düzenle yürütülmesini sağlamak üzere genel uygulama esaslarını tespit etmek,
e-Kooperatif ve bölge birliklerini denetlemek,
f-Kooperatiflerle, bölge ve Merkez Birliği'nin personel politikasını tespit etmek ve yürütmek,
g-Kooperatif ve bölge birliklerinin kuruluşuna karar vermek ve kuruluş merkezini ve çalışma alanını tespit etmek,
h-Kooperatif ve bölge birliklerinin finansman ihtiyaçlarını karşılamak üzere tahvil çıkarmak,
ı-Hükümetçe finansman sağlanarak görevlendirildiğinde, Devlet destekleme alımları ile ilgili faaliyetleri yürütmek,
i-Kooperatiflerin ve bölge birliklerinin toplayacakları mevduatın kullanılma şekil ve şartları ile bu konudaki üst kuruluşlarla olan bağlantılarını gösteren yönetmeliği hazırlayarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığı kanalı ile Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı'ndan izin almak,
j-Birlik ve kooperatiflerce sağlanan kredi ile edinilen araç ve gereçlerin kullanılış şekil ve şartları ile amaca uygun olarak kullanıldığının kontrolünü gösteren bir yönetmelik hazırlamak,
k-Bölge birlikleri ve kooperatiflerle, kredi ihtiyaçlarını da karşılamak üzere ortaklaşa bir banka ve sigorta şirketi kurmak veya bu gibi kuruluşlara iştirak etmek.

Bölgeler ve Ortak Sayısı
Madde-4: Türkiye'de coğrafî, iktisadî ve ulaşım şartları göz önüne alınarak aşağıda belirtilen illeri içine alan 16 bölge tespit edilmiştir:

1. Bölge :Tekirdağ, Edirne, Kırklareli, İstanbul (Trakya Kesimi), Çanakkale (Trakya Kesimi)
2. Bölge :Balıkesir, Bursa, Çanakkale (Anadolu Kesimi)
3. Bölge :Sakarya, İstanbul (Anadolu Kesimi), Kocaeli, Bolu, Zonguldak, Bartın, Karabük, Yalova, Düzce
4. Bölge :İzmir, Manisa, Aydın, Muğla, Denizli
5. Bölge :Kütahya, Eskişehir, Afyonkarahisar, Uşak, Bilecik
6. Bölge :Antalya, Burdur, Isparta
7. Bölge :Konya, Niğde, Aksaray, Karaman
8. Bölge :Ankara, Çankırı, Çorum, Kastamonu, Kırıkkale
9. Bölge :Kayseri, Yozgat, Kırşehir, Nevşehir
10. Bölge :Sivas, Tokat, Erzincan
11. Bölge :Samsun, Sinop, Amasya, Ordu
12. Bölge :Trabzon, Giresun, Rize, Gümüşhane, Artvin, Bayburt
13. Bölge :Erzurum, Kars, Ağrı, Iğdır, Ardahan
14. Bölge :Malatya, Elazığ, Tunceli, Bingöl, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Bitlis, Van, Hakkari, Muş, Şırnak, Batman
15. Bölge :Gaziantep, Kahramanmaraş, Adıyaman, Şanlıurfa, Kilis
16. Bölge :Mersin, Hatay, Adana, Osmaniye

Merkez Birliği ortakları, bu bölgelerde kurulacak bölge birlikleridir. Ancak, kuruluşta en az beş bölge birliğinin ortak olması gerekir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın izni alınarak yeni bir bölge birliği kurulabilir.

Ortaklık Şartları
Madde-5: Bir bölge birliğinin Merkez Birliği'ne ortak olabilmesi için 1581 Sayılı Kanun'a göre kurulmuş olması şarttır.

Ortaklığa Girme
Madde-6: Bölge birliğinin, ortaklık işlemlerinin tamamlanabilmesi için;
a-Kuruluşta anasözleşmeyi imzalamaları, sonradan girişte bu anasözleşme hükümlerini kabul ettiklerine dair noterden tasdikli birer taahhüt mektubu vermesi,
b-Merkez Birliği ortaklığına kabul hakkında Merkez Birliği yönetim kurulunca gerekli kararın alınmış olması,
c-Taahhüt ettiği ortaklık payına karşılık son bilançoya göre tahsil edilmiş sermayesinin ¼ 'ünün ödenmiş olması,

Gerekir.

Ortaklığın Sona Ermesi
Madde-7: Bölge birliklerinin, dağılmaları, ortaklıktan çıkarılmaları veya başka bir bölge birliği ile birleşmeleri hâlinde Merkez Birliği'ne olan ortaklıkları sona ermiş sayılır.

Ortak birlikler:
a-Kanun, anasözleşme hükümleri, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Merkez Birliği talimatlarına uymamaları,
b-Merkez Birliği'ne karşı taahhütlerini yerine getirmemeleri Hâllerinde, Merkez Birliği yönetim kurulu kararı ve kararın genel kurulca tasdikinden sonra ortaklıktan çıkarılırlar.

Yönetim kurulunca çıkarılma kararı verilmeden önce, durum ilgili birliğe yazılı olarak bildirilir ve tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde yazılı savunması istenir.

Yönetim kurulunca haklarında çıkarılma kararı verilen ortak birlikler bu kararın kesinleşmesine kadar Merkez Birliği hizmetlerinden faydalanırlar.

Ortak birlik, genel kurul kararına tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde Merkez Birliği nezdinde, itirazda bulunabilir. Merkez Birliği yönetim kurulunun vereceği karar kesindir.

Çıkarılan birliğin adlî makamlara başvuru hakkı saklıdır.

Ortaklığı Sona Eren Bölge Birlikleri ile Hesaplaşma
Madde-8: Ortaklığı sona eren bölge birliklerinin ödedikleri sermaye payları ve yatırdıkları mevduatları dışında Merkez Birliği'nin yedek akçe, karşılıklar ve fonları üzerinde herhangi bir hakları yoktur.

Merkez Birliği'nin mevcudiyetini tehlikeye düşürecek nitelikte iade ve ödemeler, Genel kurulca üç yılı aşmamak üzere geciktirilebilir. Bu durumda Merkez Birliği'nin haklı sebeplere bağlı tazminat isteme hakkı saklıdır.

Bölge birliklerinin başka bir bölge birliği ile birleşme hali ayrık olmak üzere ortaklıklarının sona ermesi hâlinde, Merkez Birliği'ne olan borçları muaccel olur.

Ortaklığı sona eren birliğin hakları, isteyebilecekleri günden başlayarak 3 ay içinde ödenir. Ancak bu haklar, isteyebilecekleri günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Zamanaşımına uğrayan haklar yedek akçeye alınır.

Sermaye (Değişik:12/10/2009-34 sayılı bakanlık oluru)
Madde-9: Merkez Birliği'nin sermayesi ortak bölge birliklerinin taahhüt ettikleri ortaklık paylarından meydana gelir.

Birliğin kuruluşta taahhüt edilen sermayesi..... Türk Lirası'dır.

Ortak bölge birlikleri her yıl sonu bilânço rakamlarına göre ortak kooperatiflerinin taahhüt ettikleri sermaye payı toplamının ¼'ünü ortaklık payı olarak taahhüt ederler ve o tarihteki tahsil edilmiş sermayelerinin ¼'ünü de Merkez Birliği'ne öderler.

Pay çoğaltmaları da her bilânço yılı sonunda yukarıdaki esaslara göre tahsil edilmek suretiyle yapılır.

Ayrıca, 1581 Sayılı Kanun'un geçici 2. maddesine göre devredilecek mevcutlar, haklar ve alacaklar Birliğin sermayesine eklenir.

Sermayenin Devir ve Haczolunamayacağı
Madde-10: Ortaklık payları, başkalarına devredilemez ve bölge birliklerinin, Merkez Birliği'nden başkasına olan borçları için haczolunamaz.

Ancak, 1581 Sayılı Kanun'un 16. maddesinin son fıkrasındaki mevduat sahiplerinin imtiyazlı alacaklılık durumları saklıdır.

Payların Faizi
Madde-11: Ortak bölge birliklerinin ödenmiş paylarına Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek esaslara göre faiz verilebilir.

Ortak Bölge Birliklerinin Sorumluluğu
Madde-12: Merkez Birliği varlıklarının borçlarını karşılamaya yetmemesi hâlinde, ortak bölge birlikleri bu borçlardan taahhüt ettikleri pay tutarının 5 katına kadar sorumludurlar.

Ortaklığı sona eren bölge birliklerinin ortaklıkları zamanına ait birlik zararlarından dolayı sorumlulukları, ortaklığın sona erme işleminin bittiği bilânço yılı sonundan başlayarak iki yıl sürer.

Merkez Birliği'nin Sorumluluğu
Madde-13: Merkez Birliği, borçlarına karşı mal varlığı ve ortak bölge birliklerinin taahhüt ettikleri sermaye tutarlarının 5 katına kadar sorumludur.

Ek Ödeme Yükümlülüğü
Madde-14: Merkez Birliği yönetim kurulu, bilânço açıklarını kapatmak için, gerekirse ortak bölge birliklerinden genel kurulun vereceği yetki ile ek ödeme talep edebilir.

Talep edilecek ek ödeme miktarı bilânço açıklarını geçemez.

Organlar
Madde-15: Merkez Birliği'nin organları şunlardır:
A-Genel Kurul
B-Yönetim kurulu
C-Denetçiler

Genel Kurul
Madde-16:
a-Merkez Birliği yönetim kurulu başkan ve üyeleri genel kurulda temsilci ve oy sahibidirler. Seçme ve seçilme hakkını haizdirler.
b-Merkez Birliği'nin en yetkili organı olan genel kurul bu kurula katılma hakkını haiz ortak bölge birlikleri genel kurullarınca seçilen temsilciler ile yukarıdaki (a) fıkrası gereğince temsilci olan Merkez Birliği yönetim kurulu başkan ve üyelerinden teşekkül eder.

Genel Kurulun Görevleri
Madde-17: Genel kurulun görevleri şunlardır:
a-Bilânço ve gelir-gider farkı hakkında karar vermek,
b-Yıllık çalışma programı hakkında karar vermek,
c-Yönetim kurulu ve denetçilerin raporları ve teklifleri hakkında karar vermek, bunları ibra etmek veya azletmek,
d-Yönetim kurulu üyeleri ile denetçileri seçmek,
e-Yönetim kurulunca hazırlanan bütçe hakkında karar vermek,
f-Bilânço zararlarının kapatılmasında kullanılmak üzere bölge birliklerinden ek ödeme istenmesi hakkında karar vermek,
g-Tahsili imkânsız alacakların ve bilânço zararlarının yedek akçe, karşılık ve fonlardan kapatılması hakkında karar vermek,
h-Merkez Birliği'nin feshi hakkında karar vermek ve tasfiye kurulu üyesini seçmek,
ı-Genel kurul temsilcilerine verilecek harcırahı ve Merkez Birliği yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerine verilecek yurt içi ve yurt dışı harcırahlarını tespit etmek,
i-Kooperatif, bölge birlikleri ve Merkez Birliği personel yönetmeliğini onaylamak ve değiştirmek,
j-Ortaklıktan çıkarılacak bölge birlikleri hakkında, yönetim kurulunca alınacak kararları sonuca bağlamak,
k-Merkez Birliği işleri yönünden lüzumlu görülecek diğer konular hakkında karar vermek,

l-Kamu kurum ve kuruluşlarından hariç olmak üzere, gayrimenkul alımında ve satımında takip edilecek usul ile alınacak gayrimenkulün niteliğini, yerini ve azamî fiyatını, satılacak gayrimenkulün asgarî fiyatını, imalât ve inşaat işlerinin yaptırılma yöntemini belirlemek, yönetim kuruluna bu işlemleri tekemmül ettirmek üzere yetki vermek.

Genel Kurul Toplantı Şekilleri (Değişik:12/10/2009-34 sayılı bakanlık oluru)
Madde-18: Genel Kurul; olağan ve olağanüstü olmak üzere iki şekilde toplanır.

a-Olağan Genel Kurul Toplantısı
Genel kurul ilk defa, kuruluş işlemleri tamamlandıktan sonra, kurucu bölge birliklerinden birinin çağrısı üzerine bir ay içinde toplanır. Sonraki toplantılar, yönetim kurulunun çağrısı üzerine her iş yılı faaliyetinin ayrı ayrı görüşülmesi kaydıyla dört yılda bir yapılır. Genel kurul toplantısına çağrı yönetim kurulunca yapılmadığı takdirde, on gün içinde denetçiler veya denetçilerden biri tarafından, bu da yapılmadığı takdirde bir ay içinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yapılır.

b-Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı
Genel kurul gerekli hâllerde yönetim kurulu, denetçiler veya denetçilerden biri tarafından ya da en az mevcut bölge birliğinin yarıdan bir fazlasının yönetim kurulu kararı ve yazılı talepleri üzerine yönetim kurulunca on gün içinde olağanüstü toplantıya çağrılır.

Yeteri kadar bölge birliği yönetim kurulu kararı ve yazılı taleplerine rağmen, yönetim kurulunca on gün içinde olağanüstü genel kurul toplantısına çağrı yapılmaması hâlinde, bu çağrı müteakip on gün içinde denetçiler veya denetçilerden biri tarafından, bu da yapılmadığı takdirde, bir ay içinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yapılır.

Genel kurul, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca gerektiğinde ya doğrudan doğruya ya da yönetim kurulu aracılığı ile olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

Genel Kurula Çağrı ve Gündem
Madde-19: Genel kurul toplantılarına çağrı, Türkiye genelinde yayımlanan günlük gazete veya gazeteler ile yapılır. Bu çağrının toplantıdan onbeş gün önce (İlân ve toplantı günleri hariç) ve gündemle birlikte yapılması, toplantı gününün, mahallin en büyük mülki amirliği ile ortak bölge birliklerine bildirilmesi ve ilânın bir örneğinin toplantıdan on gün önce Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na gönderilmesi gerekir.

Gelir-gider farklarının dağıtımı, yıllık çalışma raporu, bilânço ile denetçiler raporunu içeren faaliyet raporu genel kuruldan en az iki gün önce, ortak bölge birliklerinde, bilgi edinilmesini teminen temsilcilerin incelemesine sunulur.

Olağan ve olağanüstü genel kurul gündemine madde eklenmesi, en az mevcut bölge birliğinin yarıdan bir fazlasının yönetim kurulu kararı ve toplantıdan en az yedi gün önce yazılı müracaatları ile mümkündür. Bu takdirde, gündeme eklenen kısım toplantı gününden en az bir gün önce ilân edilir.

Genel Kurul Toplantıları
Madde-20: Genel kurul aşağıda belirtilen esaslar dahilinde toplanır:

a-Toplantının Açılması ve Tehir Edilmesi
Toplantı, yönetim kurulu başkanı, bulunmaması hâlinde başkan vekillerinden biri, bunun da mümkün olmaması hâlinde yönetim kurulu üyelerinden veya denetçilerden biri tarafından açılır.

Toplantının açılabilmesi için, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı temsilcisinin hazır bulunması gerekir. Ancak, usulüne uygun müracaat yapıldığı hâlde, Bakanlık temsilcisi gelmez ise bir

saat beklenerek, durum bir zabıtla tespit edilir, toplantı açılır ve bu durum ayrıca genel kurul toplantı zabıtlarına yazılır.

Genel kurul toplantısının açılabilmesi için genel kurula katılma hakkını haiz temsilcilerin yarısından bir fazlasının toplantıda bizzat hazır bulunmaları ve hazırun cetvelini imzalamaları şarttır.

Toplantı için yeter sayıda temsilcinin bulunmaması hâlinde yeni bir ilâna gerek kalmadan genel kurul yedi gün sonraya tehir edilir. Sürenin hesabında toplantı günleri dikkate alınmaz ve ikinci toplantıda nisap aranmaz.

b-Başkanlık Divanı
Genel kurul toplantısını yönetmek üzere, açık oyla temsilciler arasından bir başkan, bir başkan vekili ve iki kâtip üye seçilir. Başkanlık divanına Merkez Birliği yönetim kurulu üyeleri ve denetçileri seçilemezler.

c-Toplantı Kararları ve Oyların Kullanılması
Bütün kararlar, oylama sırasında hazır bulunan temsilcilerin çoğunluğu ile alınır. Ancak, Birliğin dağılması ile ilgili kararlar için birinci toplantıda genel kurula katılma hakkını haiz temsilcilerin 3/4'ünün, ikinci toplantıda da 2/3'ünün hazır bulunması ve hazır bulunan temsilcilerin üçte ikisinin oyu gerekir.

Genel kurulda her temsilcinin bir oy hakkı vardır. Vekâleten oy kullanılmaz.

d-Gündemin Görüşülmesi ve Kararlar
Toplantıda, gündemde olmayan hususlar görüşülemez. Ancak, genel kurula katılma hakkını haiz temsilcilerin en az 1/10'unun divanın teşekkül ettirilmesinden sonra diğer gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce yazılı teklifte bulunmaları hâlinde, Hesap Tetkik Komisyonu'nun seçilmesi, bilânço incelenmesinin ve ibranın geriye bırakılması, çıkan veya çıkarılan ortaklar hakkında karar alınması, genel kurulun yeni bir toplantıya çağrılması ve kanun, anasözleşme ve iyi niyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptali, yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi ile ilgili hususlar, genel kurula katılanların yarıdan bir fazlasının kabulü ile gündeme alınır.

Genel kurulun vereceği kararlar, kanun, anasözleşme ve mevzuat hükümlerine aykırı olamaz.

e-Toplantı Zabıtları
Genel kurulun bütün kararları zapta geçirilir ve genel kurul başkanlık divanı ile varsa Tarım ve Köyişleri Bakanlığı temsilcisi tarafından imzalanır. Ayrıca, daha önce hazırlanmış ve toplantıya girişte imzalanmış olan temsilcilerin listesi de genel kurul başkanlık divanı tarafından imzalanarak zapta eklenir.

Genel Kurul toplantıları, Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek şekil ve esaslara göre yapılır.

Genel Kurul Kararına İtiraz
Madde-21: Genel kurul toplantısında hazır bulunup da karara muhalif kalarak keyfiyeti zapta geçirten ortak birlik temsilcileri ile genel kurul kararlarının yerine getirilmesi hâlinde şahsî sorumluluklarının doğabileceği hâllerde Merkez Birliği yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerinden her biri, genel kurul kararları aleyhine Tarım ve Köyişleri Bakanlığı nezdinde, genel kurul toplantısının yapıldığı günden itibaren on gün içinde itirazda bulunabilirler. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın yapacağı inceleme ve denetime göre itiraz sonuçlandırılır.

Genel Kurul Kararlarının Tasdiki
Madde-22: Genel kurulun vereceği kararlar, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın tasdiki ile kesinleşir. Genel kurul tutanakları beş iş günü içinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na gönderilir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, genel kurul zabıtalarını bir ay içinde inceleyerek tasdik veya redde dair sonucu Merkez Birliği'ne bildirir. Sürenin hesaplanmasında postada geçecek zaman dikkate alınmaz. Genel Kurul kararlarına itiraz olmadığı takdirde bu süre içinde incelenmesi bitirilemeyen mevzuata ve usulüne uygun olarak yapılmış genel kurul kararları tasdik edilmiş sayılır..

Yönetim Kurulu
Madde-23: Yönetim kurulu, genel kurula katılma hakkını haiz temsilciler arasından, genel kurulca gizli oyla dört yıl için seçilecek dokuz üyeden teşekkül eder.

A-Yönetim Kuruluna Seçilme Şartları
a-T.C. vatandaşı olmayanlar,
b-İlkokul mezunu olmayanlar,
c-Tarım alet, makine ve ekipmanlar ile tarımsal girdiler üzerinde ticaret ve komisyonculuk yapanlar, sigortacılık faaliyetinde bulunanlar,
d-Hileli iflâs edenler, ağır hapis cezasını gerektirir bir suç ile sahtekârlık, hile, dolandırıcılık, hırsızlık, kaçakçılık, nitelikli zimmet, zimmet, irtikâp, rüşvet, görevi suiistimal, emniyeti suiistimal, adam öldürme ve millete ve Devlete karşı işlenen suçlardan birisi ile mahkûm (İnfazı tecil edilmiş olsa dahi) olanlar,
e-Birbiriyle ve denetçilerle üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dahil) kan ve sıhrî hısım olanlar, (Bu şartlar yedekler için de geçerlidir.)
f-657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tâbi olarak çalışanlar,
g-Daha önce görevleri sırasında suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden dolayı haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunan kooperatif, bölge ve Merkez Birliği'nin yönetim kurulu üyeleri ve denetçileri ile daha önce görevleri sırasında suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden dolayı görevlerine son verilmiş olan kooperatif, bölge ve Merkez Birliği personeli, (Mahkeme kararıyla beraat etmeleri hâlleri ayrık),

Seçilemezler.

B-Seçim Esasları
a-Yönetim kurulu üyeleri genel kurulca, genel kurula katılma hakkını haiz temsilciler arasından gizli oyla dört yıllık süre için seçilirler.
b-Yönetim kuruluna değişik bölgeleri temsil edecek şekilde en çok oy alanlardan dokuz kişi asil üye olarak seçilir. Asil üyelerden sonra en çok oy alanlardan dokuz kişi de değişik bölgeleri temsil edecek şekilde yedek üye seçilmiş olurlar. Ancak, yönetim kuruluna bir bölgeden birden fazla asil ve yedek üye seçilemez. Oy tasnifi sonunda bir bölgeden birden fazla asil ve yedek üye seçilme durumunun ortaya çıkması hâlinde, bu bölge için en çok oy alanlardan bir asil ve bir de yedek üye seçilmiş sayılır.. Geri kalan üyeliklere diğer bölge temsilcilerinden en çok oy almış olanlar asil ve yedek üye olarak seçilir. Oyların eşitliği hâlinde öğrenim durumu yüksek olanlar seçilmiş sayılırlar. Adaylar aynı öğrenim seviyesinde ise temsilci sayısı fazla olan birliğin temsilcisi seçilir. Bu durumda da eşitlik bozulmaz ise aralarında kur'a çekilir.
c-Kooperatif veya birliğinde yönetim kurulu üyesi veya denetçi olarak görevli bulunanlar, asil olarak seçildikleri takdirde bunlardan birini tercih etmek zorundadırlar.
Merkez Birliği genel kurulunda bir temsilci aynı anda hem yönetim kurulu üyeliğine hem de denetçiliğe aday olamaz.
d-Yeni seçilen yönetim kurulu üyelerinin seçimleri tasdik edilinceye kadar, yönetim kurulu eski üyelerinin herhangi bir sebeple görevleri sona ermedikçe, görevleri devam eder.
e-Seçimleri tasdik edilen üyelere Merkez Birliği genel Müdürlüğünce en geç beş gün içinde tebligat yapılır.
f-Yönetim kurulu eski üyeleri yeniden seçilebilirler.

Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri (Değişik:12/10/2009-34 sayılı ve 24/05/2016-1553-728 sayılı bakanlık olurları)

Madde-24: Kanun, anasözleşme ve diğer mevzuat ile kooperatif üst kuruluşlarının belirleyeceği esaslar ve genel kurul kararları çerçevesinde olmak üzere:

a-Kuruluşun faaliyetlerinin düzenle yürütülmesini sağlayacak esasları tespit etmek, prensip mahiyeti arz eden konular hakkında karar vermek,

b-Merkez Birliği'nin yıllık bilânço ve netice hesapları ile çalışma programlarına uygun olarak Genel Müdürlükçe hazırlanan faaliyet raporları ile bütçeyi ve kadro cetvellerini incelemek ve karara bağlamak,

c-Bölge birliği, kooperatif ve şube kurulması, Kooperatif tüzel kişiliği altında hizmet bürosu açılması, gerektiğinde bunların birleştirilmesi veya ayrılması, çalışma merkezlerinin değiştirilmesi ile ilgili teklifleri incelemek ve karar vermek,

ç-Kooperatif ortaklarına açılacak krediler ile mahsul cins ve miktarlarına göre taahhüt edilecek payları tespit etmek ve ortak mahsullerini pazarlama faaliyetleri ile ilgili genel esasları belirlemek,

d- Kooperatif ve bölge birliklerinin zarurî tüketim maddeleri ile üretim araçlarını imal edecek tesisleri kurmak, bu konularda yurt içinde ve yurt dışında kurulmuş veya kurulacak teşebbüslere iştirak etmek, yurt içinde ve yurt dışında şirket kurmak, gerektiğinde bunlardan çekilmek veya tasfiyesi konusunda karar vermek, ortakların, kooperatifin bölge birliğinin yatırımlarına ortaklık payları dışında katılma esaslarını tespit etmek ve bölge birliklerine üretim girdileri temini için satın alma yetkisi vermek, şirket kuruluşu, birleştirme ve tasfiye işlemlerinin ikmali için Merkez, Bölge ve Birim Kooperatif personeline yetki vermek,

e-Kooperatiflerle birliklerin ihtiyaç duyduğu her türlü tarımsal araç, gereç ve girdilerle zarurî tüketim maddelerinin iç ve dış piyasalardan toptan sağlanması ve dağıtılması ile ilgili esasları tespit etmek,

f-Kooperatif, bölge ve Merkez Birliği'nde dağıtılacak risturn esaslarını tespit etmek,

g-Merkez Birliği için, Kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili işlemler hariç olmak üzere Merkez Birliği genel kurulunun gayrimenkullere ilişkin vereceği yetki çerçevesinde; kooperatif ve bölge birlikleri için ise Kamu kurum ve kuruluşları dahilinde ve haricinde gayrimenkul alımına ve satışına, gayrimenkuller üzerinde her türlü gayrimenkule bağlı hak tesis edilmesi ile işletme yetkisi ve benzeri konularda karar vermek ve bu konularda gerekli işlemlerin yürütülmesini sağlamak,

h- Kooperatifler, bölge birlikleri ve Merkez Birliği'nin her türlü kredi ve finansman ihtiyaçlarını yurt içi banka, finans veya kredi kuruluşlarından karşılamak, bu amaçla gerektiğinde temin edilecek kredi ve finansmanın teminatı olarak, kredi ve finansmanı karşılayacak kuruluşlar lehine kooperatifler, bölge birlikleri ve Merkez Birliği'nin her türlü taşınır ve taşınmaz mal ve hakları üzerine ipotek ve rehin gibi haklar tesis etmek; kooperatif, bölge birlikleri ve Merkez Birliği'nin gelir ve finansman kaynaklarını artırmak üzere Kooperatif, Bölge Birlikleri ve Merkez Birliğinin gayrimenkulleri üzerine Türk Medeni Kanununda düzenlenen her türlü gayrimenkule bağlı ayni hak tesis etmek, kat karşılığı inşaat sözleşmeleri (Merkez Birliği için Genel Kurulca verilecek yetki ile) yapmak, menkul ve gayrimenkullerin kiralanmasının usul ve şartlarını tespit etmek, ihtiyaç duyulması halinde sermayesinin % 50 den fazlası teşkilata ait şirketlere Merkez Birliği'nin kefaleti hususunda karar vermek,

ı-Kooperatiflerde ortaklardan, bölge birliklerinde kooperatiflerden, Merkez Birliği'nde bölge birliklerinden istenecek ek ödemelerin esaslarını tespit etmek,

i-Bölge birlikleri ve kooperatiflere kredi vermek, verilen kredilerin tahsilat usûl ve esaslarını belirlemek, kredilerin verilmesinde ve tahsilatında dayanışma ve yardımlaşma ilkeleri çerçevesinde eşitlik ve adalet ölçülerinde gerekli tedbirleri almak,

j-Bölge birliği, kooperatif ve kooperatif ortaklarına verilen krediyi ve/veya sağlanan finansmanı ödemede zorluğa düşenlerin, vadesi geçen borçları ile ilgili olarak alacakların yapılandırılması, faiz oranı ve/veya vadenin yeniden tespit edilmesi ve alacağın sabitlenmesi gibi konularda alınacak tedbirler ve yapılacak uygulamalar hakkında karar vermek,

k-Kooperatif, bölge ve Merkez Birliği'nin karşılık ve fonlarının hangi amaçlar için kullanılacağını tespit etmek,

l-Tahsili mümkün olmayan alacakların yedek akçeden ve fonlardan kapatılması konusundaki esasları tespit etmek,
m-Kooperatif ortaklarının tecil edilecek borçları ile ilgili teklifleri incelemek ve karara bağlamak,
n-Genel kurul gündemini tespit etmek ve genel kurulu toplantıya çağırmak,
o-Bölge birliklerinin genel Kurul toplantı tarihlerini tespit etmek, Kooperatifler ve Bölge birliklerinin genel kurul zabıtlarını tasdik ve itirazlı olanları inceleyerek karara bağlamak, gerekli hâllerde kooperatif genel kurul zabıtlarının tasdik yetkisini Bölge birliğine devretmek,
ö-Kooperatif ve bölge birliği anasözleşmelerinin ilgili maddeleri gereğince, genel kurullarında alınacak fesih kararlarını incelemek ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın tasdikine sunmak,
p-Kooperatif ve bölge birliği yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerine verilecek ücret veya huzur hakkı, harcırah ile bölge Birliği genel kuruluna katılacak temsilcilere ödenecek harcırahların esaslarını tesbit etmek,
r-Personelin özlük işleri hakkında karar vermek,
s-Hazırlanacak yönetmeliklerle idarî işleyişe yönelik çalışma esaslarına dair düzenlemeleri incelemek gerekli kararları almak ve İdare komitesinin görev ve yetkilerini tesbit etmek ve uygulanmasını sağlamak,
t-Bölge birliği yönetim kurulu üyelerinin ekseriyeti kaybetmesi hâlinde yedek üyeleri göreve çağırmak, yedeklerin katılımı ile de yönetim kurulu üyelerinin sayısı tamamlanamaz ise Genel Kurula katılma hakkını haiz temsilciler arasından atama yapmak,
u-Bölge birliği yönetim kurulu üyelerinin ekseriyeti kaybetmesi hâlinde boşalan denetçiliklerin yerine yedek denetçileri göreve çağırmak, yedeklerin katılımı ile de denetçilerin sayısı tamamlanamaz ise genel kurula katılma hakkını haiz temsilciler arasından atama yapmak,
ü-Merkez Birliği tarafından yaptırılacak inceleme ve soruşturma sonuçlarına göre, suç işledikleri veya kusurlu oldukları anlaşılan ve görevden alınmaları uygun görülen kooperatif, bölge birlikleri ve Merkez Birliği personeli ile haklarında mahkûmiyet kararı verilen kooperatif ve bölge birlikleri yönetim kurulu üyeleri ve denetçileri ile Merkez Birliği yönetim kurulu üyelerinin görevlerine son vermek,
v-Teşkilâtın çalışmaları ile ilgili olarak yurtdışı fuar, sergi, araştırma ve inceleme, toplantı ve seminerlere katılma konularında karar almak,
y- İşletme ve iştiraklerde, yönetim kurulu üyelerini belirlemek,
z-Kanun, anasözleşme ve yönetmeliklerde belirtilen diğer konularda karar almak.

Bu görev ve yetkilerden uygun görülenler yönetim kurulunca, genel müdür veya genel müdür vekiline ya da genel müdürün veya vekilinin başkanlığında, genel müdür yardımcıları ile ilgili daire başkanından teşekkül eden idare komitesine devredilebilir.

Yönetim Kurulu Toplantıları (Değişik:24/05/2016-1553-728 sayılı bakanlık oluru)
Madde-25: Yönetim kurulu aşağıda yazılı esaslara göre toplanır ve karar verir:

a-Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Başkan Vekilliği
Yönetim kurulu üyeleri, seçimlerin tasdik edilmesi ve kendilerine tebligat yapılmasından sonra, en yaşlı üyenin başkanlığında yapılacak ilk toplantıda kendi aralarından bir Başkan ve iki Başkan vekili seçerler. Yönetim kurulu, aralarındaki görev dağılımını kısmen veya tamamen yeniden düzenleyebilir. Ancak, başkan veya vekilliklerinin kendiliğinden boşalması dışında belirlenen her görevin süresi iki yıldan az olamaz. Başkan veya vekilliklerinin boşalması hâlinde üyeler, kendi aralarından boşalan yere kalan süre için seçim yaparlar.

Başkanın bulunmadığı hâllerde, başkan vekillerinden biri sıra ile toplantıya Başkanlık eder.

b-Toplantı Yeri ve Toplantı Günleri
Yönetim kurulu, Birliğin çalışma merkezinde toplanır. Ancak, yönetim kurulu önceden karar almak suretiyle bölge birliklerinin çalışma merkezlerinde de toplanabilir. Mutad toplantıların hangi günlerde yapılacağı seçimleri müteakip ilk yönetim kurulu toplantısında tespit edilerek karar defterine yazılır. Toplantıda hazır bulunmayan üyelere de duyurulur. Yönetim kurulu, üyelere en az iki gün önce yazılı olarak duyurulmak kaydıyla gerektiğinde her zaman toplanabilir. Yönetim kurulu, her halükârda en az ayda bir defa toplanmak mecburiyetindedir.

c-Toplantıya Çağrı
Yönetim kurulu toplantısına çağrı, başkan, bulunmaması hâlinde sırası ile başkan vekillerinden biri tarafından yapılır.

d-Gündemin Hazırlanması
Toplantının gündemi, başkan, bulunmaması hâlinde toplantıya çağıran başkan vekili tarafından Genel Müdürlüğün teklifleri de dikkate alınarak hazırlanır.

e-Toplantı ve Karar Nisabı
Yönetim Kurulu, üye tam sayısının yarıdan bir fazlası olan en az altı üyenin katılımıyla toplanır ve kararlarını, toplantıya katılanların yarıdan bir fazlasının aynı yöndeki oyu ile alır.

Karar alınamaması hâlinde konu bir sonraki toplantıya bırakılır, bir sonraki toplantıda da karar alınamaz ise konu reddedilmiş sayılır.

Yönetim kurulu toplantılarında reddedilen veya yukarıdaki fıkraya göre reddedilmiş sayılan kararlar, red veya reddedilmiş sayılma tarihinden itibaren üç ay süre ile yeniden gündeme alınamaz.

Genel müdür, genel müdür vekili veya vekâleten bu görevi yürüten genel müdür yardımcısı Yönetim kurulu toplantılarına iştirak eder, ancak bunların oy kullanma hakkı yoktur.

Yönetim kurulu toplantılarında vekâleten oy kullanılamaz.

f-Gündemin Görüşülmesi
Gündemde olmayan konular görüşülemez. Ancak, üyelerden biri önemli gördüğü konunun gündeme alınmasını yazılı olarak isteyebilir. Bu takdirde toplantıya iştirak eden üyelerin ekseriyeti ile kabul edilen konular gündeme alınarak görüşülebilir.

Yönetim kurulu başkan ve üyeleri kendileri ile ilgili işler görüşülürken oylamaya katılamazlar, ilgili üye ilgisini yönetim kuruluna bildirmek ve durumu o toplantının zaptına yazdırmak mecburiyetindedir.

g-Yönetim Kurulu Karar Defteri
Yönetim kurulunca alınan kararların noterden tasdikli karar defterine yazılarak veya kararları havi zabıtlar deftere yapıştırılmak üzere toplantıya iştirak eden yönetim kurulu üyeleri tarafından en geç toplantıyı takip eden günde imzalanır.

Kararda karşı oy kullanan üyeler gerekçelerini yazarak imza ederler.

Yönetim kurulu karar defterinin muhafazası yönetim kurulu başkanının sorumluğunda olup başkanın bulunmaması hâlinde yönetim kurulu başkan vekiline verilir. Yönetim kurulu karar defteri incelemeye yetkili mercilerin yazılı taleplerine istinaden başkan, bulunmaması hâlinde vekili tarafından kendilerine tevdi edilir.

Yönetim Kurulu Üyeliğinden Çekilme ve Üyeliğin Sona Ermesi
Madde-26: Yönetim kurulu üyelerinin:
a-İstifa etmeleri,
b-Kendilerine yazılı olarak bildirildiği hâlde mazeretsiz olarak arka arkaya üç toplantıya katılmamaları ya da mazeretlerinin kesintisiz dört aydan fazla sürmesi,
c-Tecil sebepleri hariç, kooperatiflerine olan kredi ve/veya pay borçlarını, vadeyi takip eden en çok 6 ay içinde ödememeleri,
d-Bu anasözleşmenin yönetim kurulu başlıklı maddesinde belirtilen yönetim kurulu üyeliğine seçilmeye mani hâllerin, üyede bulunduğunun sonradan anlaşılması veya seçilme şartlarından birini kaybetmeleri,
e-Görevlerine son verilmesi,
f-Kooperatif ortaklığından çıkmış veya çıkarılmış olması,
Hâllerinde üyelikleri sona erer ve bu durum kendilerine yazılı olarak bildirilir**.**

Yönetim Kurulu Üyeliklerinin Boşalması Hâlinde Yapılacak İşlem
Madde-27: Seçimleri tasdik olunmayan veya herhangi bir sebeple üyelikleri sona erenlerin yerlerine Merkez Birliği yönetim kurulunca üyelikten ayrılanların temsil ettikleri bölgelerdeki yedek üyeler, bu mümkün olmadığı takdirde, yönetim kurulunda temsilcisi bulunmayan bölgelerdeki yedekler getirilir. Merkez Birliği yönetim kurulu üyelerinin ekseriyeti kaybetmesi hâlinde yedeklerin çağrılma işlemi denetçiler tarafından yerine getirilir. Denetçiliklerin de tamamen boşalması hâlinde yedeklerin çağrılma işlemi Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yerine getirilir. Bunlar yerlerine geçtikleri üyelerin sürelerini tamamlarlar.

Ancak, yönetim kurulu asil üyeliğine bir bölgeden birden fazla asil üye getirilemez. Yönetim kurulunda temsil edilmeyen bölgelerin yedeklerinin katılımı ile de yönetim kurulu üyeliklerinin sayısı tamamlanamaz ise, temsil edilmeyen bölge birlikleri dikkate alınarak, Merkez Birliği genel kurul toplantısına katılma hakkını haiz temsilciler arasından boş bulunan üyeliklere Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından atama yapılır.

Yukarıdaki atama ve yedeklerin çağrılması işlemleri, bu işlemi doğuran olaydan itibaren her hâlükârda bir aylık süre içinde yerine getirilir.

Atama ile gelenler, yerine atandıkları üyelerin süresini tamamlar.

Yönetim Kurulu Üyelerinin Ortaklık İşlemleri Dışında Yapacağı İşler
Madde-28: Yönetim kurulu üyelerinin, ortak olduğu kooperatifle olan ortaklık işlemleri dışında kalan konular hakkında kooperatif, bölge ve Merkez Birliği ile yapacakları sözleşmeler, önceden Merkez Birliği yönetim kurulunun tasdikinden geçmedikçe hükümsüzdür.

Yönetim Kurulu Üyeleri İçin Görev Yasağı ve Verilecek Ücret
Madde-29: Merkez Birliği yönetim kurulu üyelerine ücret olarak, yürürlükte olan brüt asgari ücretin 4 katı net aylık olarak ödenir.

Merkez Birliği yönetim kurulu üyelerine ödenecek yurt içi ve yurt dışı harcırah genel kurulca tespit edilir.

Merkez Birliği yönetim kurulu üyeleri, tarım kredi kooperatiflerinin ve birliklerinin işletme ve iştirakleri ile bunların personelince kurulan vakıf veya derneklerde bu kuruluşları temsilen yönetim veya denetim kurulu üyesi veya personeli olarak herhangi bir görev alamazlar.

Denetçiler
Madde-30: Denetçiliğe seçilme şartları ve seçimi ile ilgili esaslar, aşağıda belirtilmiştir:

A-Seçilme Şartları
a-T.C. vatandaşı olmayanlar,
b-Yüksekokul mezunu olmayanlar,
c-Tarım alet, makine ve ekipmanlar ile tarımsal girdiler üzerinde ticaret ve komisyonculuk yapanlar, sigortacılık faaliyetinde bulunanlar,
d-Hileli iflâs edenler, ağır hapis cezasını gerektirir bir suç ile sahtekârlık, hile, dolandırıcılık, hırsızlık, kaçakçılık, nitelikli zimmet, zimmet, irtikâp, rüşvet, görevi suiistimal, emniyeti suiistimal, adam öldürme ve millete ve Devlete karşı işlenen suçlardan birisi ile mahkûm (İnfazı tecil edilmiş olsa dahi) olanlar,
e-Birbiriyle ve yönetim kurulu üyeleri ile üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dahil) kan ve sıhri hısım olanlar, (Bu şartlar yedekler için de geçerlidir.)
f-657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olarak çalışanlar,
g-Daha önce görevleri sırasında suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden dolayı haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunan kooperatif, bölge ve Merkez Birliği'nin yönetim kurulu üyeleri ve denetçileri ile daha önce görevleri sırasında suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden dolayı görevlerine son verilmiş olan Kooperatif, bölge ve Merkez Birliği personeli, (mahkeme kararıyla beraat etmeleri hâlleri ayrık),

Seçilemezler.

Kooperatif veya bölge birliğinde yönetim kurulu üyesi veya denetçi olarak görevli bulunanlar, asil olarak seçildikleri takdirde bunlardan birini tercih etmek zorundadırlar.

Merkez Birliği genel kurulunda bir temsilci aynı anda hem yönetim kurulu üyeliğine, hem de denetçiliğe aday olamaz.

B-Seçim Esasları
Genel kurul, dört yıl için temsilciler arasından veya dışarıdan, iki asil ve iki yedek denetçi seçer. Dışarıdan seçilecek denetçilerin ortak olması ve denetçiliğe seçilme şartlarını taşıması gerekir. Seçimlerde en çok oyu alan iki kişi asil, diğer iki kişi de yedek denetçi olur. Denetçiler değişik bölgeleri temsil edecek şekilde seçilir. Oyların eşit olması hâlinde aralarında kur'a çekilir.

Seçimleri tasdik olunmayan, görevine son verilme, çekilme veya herhangi bir sebeple denetçilikleri sona erenlerin yerlerine Merkez Birliği yönetim kurulunca değişik bölgeleri temsil edecek şekilde aldıkları oy sayısına göre yedekleri getirilir. Merkez Birliği yönetim kurulu üyelerinin ekseriyeti kaybetmesi ve denetçiliklerin tamamının boşalması Hâllerinde yedeklerin çağrılma işlemi Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yerine getirilir. Bunlar yerlerine geçtikleri denetçilerin sürelerini tamamlarlar. Yedeklerinin katılımı ile de denetçilerin sayısı tamamlanamaz ise, temsil edilmeyen bölge birlikleri dikkate alınarak, Merkez Birliği genel kurul toplantısına katılma hakkını haiz temsilciler arasından boş bulunan denetçiliklere Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından atama yapılır.

Yukarıdaki atama ve yedekleri çağrılması işlemleri, bu işlemi doğuran olaydan itibaren her hâlükâr bir aylık süre içinde yerine getirilir.

Atama ile gelenler, yerine atandıkları üyelerin süresini tamamlar.

Yeni seçilen denetçilerin seçimleri tasdik edilinceye kadar, eski denetçilerin herhangi bir sebeple görevleri sona ermedikçe, görevleri devam eder.

Denetçiler yeniden seçilebilirler.

C-Atama Yolu ile Görevlendirilen Denetçiler
Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca bir denetçi atanır. Bakanlıkça atanan denetçinin yüksek okul mezunu olması şarttır.

Görevden alınmalarında atamalarındaki usul ve esaslar uygulanır.

Denetçilerin Görevleri
Madde-31: Denetçiler, Birliğin bütün işlemlerini genel kurul adına denetler, bilânço, gelir-gider farkını inceleyerek, yıllık faaliyet sonucunu bir raporla genel kurula sunarlar.

Denetçiler, Birlik işlemlerinde tespit edecekleri yolsuzlukları ve usulsüzlükleri bir raporla Merkez Birliği yönetim kurulu başkanlığına bildirmek ve ilk genel kurula sunmak mecburiyetindedirler. Yolsuzlukları ve usulsüzlükleri zamanında bildiren denetçiler sorumluluktan kurtulur. Ayrıca, denetçiler düzenleyecekleri raporlarını üçer aylık dönemler hâlinde Merkez Birliği yönetim kuruluna bildirirler.

Denetçiler, yönetim kurulu toplantılarına ve müzakerelerine katılabilirler. Ancak, oy kullanamazlar.

Denetçiliğin Sona Ermesi
Madde-32: Denetçilerin:
a-İstifa etmeleri,
b-Tecil sebepleri hariç, kooperatiflerine olan kredi ve/veya pay borçlarını, vadeyi takip eden en çok 6 ay içinde ödememeleri,
c-Denetçiliğe seçilmeye mani hâllerin üyede bulunduğunun sonradan anlaşılması veya seçilme şartlarından birini kaybetmeleri,
d-Görevlerine son verilmesi,
e-Kooperatif ortaklığından çıkmış veya çıkarılmış olması,

Hâllerinde üyelikleri sona erer ve bu durum kendilerine yazılı olarak bildirilir.

Denetçilerin Ortaklık İşlemleri Dışında Yapacakları İşler
Madde-33: Denetçilerin, ortak olduğu kooperatifle olan ortaklık işlemleri dışında kalan konular hakkında kooperatif, bölge ve Merkez Birliği ile yapacakları sözleşmeler, önceden Merkez Birliği yönetim kurulunun tasdikinden geçmedikçe hükümsüzdür**.**

Denetçiler İçin Görev Yasağı ve Verilecek Ücret
Madde-34: Merkez Birliği denetçilerine ücret veya huzur hakkı olarak, yürürlükte olan brüt asgari ücretin 4 katı net aylık olarak ödenir.

Merkez Birliği denetçilerine ödenecek yurt içi ve yurt dışı harcırah genel kurulca tespit edilir.

Merkez Birliği denetçileri, tarım kredi kooperatifleri ve birliklerinin işletme ve iştirakleriyle bunların personelince kurulan vakıf veya derneklerde bu kuruluşları temsilen yönetim veya denetim kurulu üyesi veya personeli olarak herhangi bir görev alamazlar.

Genel Müdürlük
Madde-35: Merkez Birliği genel müdürlüğü; genel müdür, genel müdür yardımcıları ve bağlı birimlerden teşekkül eder.

Birliğin işleri Kanun, anasözleşme, diğer mevzuat ile genel kurul ve yönetim kurulu kararlarına uygun olarak Genel Müdürlük tarafından yürütülür.

Genel müdürün izinli ve yurtdışına çıktığı zamanlarda kendisini aynı yetki ve sorumlulukla temsil etmek üzere genel müdür yardımcılarından birini, bununda mümkün olmaması hâlinde Merkez Birliği adına imza koymaya yetkililerden görev unvanı en yüksek olanlardan birini vekil bırakır.

Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma esasları idarenin teklifi üzerine Merkez Birliği yönetim kurulu kararı ile belirlenir.

Genel müdür ve diğer personel kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan dolayı, Merkez Birliği yönetim kuruluna karşı sorumludurlar.

Temsil ve İmza Yetkisi

Madde-36: Merkez Birliğini, idare ve yargı organları ile üçüncü şahıslara karşı yönetim kurulu temsil eder. Yönetim kurulu bu yetkilerinden uygun göreceklerini genel müdür ve astlarına devredebilir.

Merkez Birliğini taahhüt altına koyabilmek için Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği unvanı altında birisi birinci derecede olmak üzere yetkili iki personelin müşterek imzaları şarttır.

Merkez Birliği adına imzaya yetkili kimselerin adları ve imza örnekleri notere tasdik, Ticaret Siciline tescil ve ilân ettirilir.

Personelin Özlük İşleri

Madde-37: Merkez Birliği genel müdürü ve genel müdür yardımcıları, Merkez Birliği yönetim kurulu tarafından atanır. Merkez Birliği'nde imzaya yetkili diğer personel genel müdürün teklifi, Merkez Birliği yönetim kurulunun onayı ile belirlenir. Özlük hakları Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilir.

Genel müdür ve yardımcılarının, en az dört yıl yüksek öğrenim yapmış, Kamu kurum ve kuruluşlarında veya tarım kredi kooperatifleri ve birlikleri teşkilâtı ile tarım kredi kooperatiflerinin faaliyet alanı ile ilgili benzer bir kuruluşta en az sekiz yıl çalışmış olmaları şarttır.

Görevden alınmalarda tayinlerdeki usul ve esaslar uygulanır.

Kooperatifler, bölge birlikleri ve Merkez Birliği personelinin tayin, nakil, terfi, imzaya yetkili kılınması,mükâfatlandırılması, cezalandırılması, görevden çıkarılması ve diğer özlük işleri Merkez Birliği yönetim kurulunca kabul edilip Genel kurulun tasdiki ile yürürlüğe giren yönetmelikle düzenlenir.

Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukukî Sorumluluğu

Madde-38: Yönetim kurulu, alacağı kararlarda ve işlerin yürütülmesinde, bu anasözleşmenin Yönetim kurulunun görev ve yetkileri başlıklı maddesine, Kanun, anasözleşme, Yönetmelik ve diğer mevzuat hükümleri ile genel kurul kararlarına uygun hareket etmek mecburiyetindedir.

Yönetim kurulu, bu anasözleşmenin yönetim kurulunun görev ve yetkileri başlıklı maddesinde belirtilen Merkez Birliği'nin işlerinin amaca uygun olarak yürütülmesinden ve Birliğin malları ile paralarının korunmasından sorumludur.

Yönetim kurulu üyeleri, görev yaptıkları döneme ilişkin olarak görevleri sona ermiş olsa dahi, Kanun, anasözleşme, Yönetmelik ve diğer mevzuat hükümlerine aykırı davranışlardan ve yaptıkları yolsuzluk, usulsüz işlemler ve ihmallerinden müteselsilen sorumludurlar.

Yönetim Kurulu Üyeleri ile Personelin Cezaî Sorumluluğu (Değişik:24/05/2016-1553-728 sayılı bakanlık oluru)
Madde-39: Yönetim kurulu üyeleri ile Birlik personeli suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden ve özellikle Birliğin para ve malları, bilânço, tutanak, rapor ve başka evrak, defter ve belgeleri üzerinde işledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi gibi ceza görürler.

Denetçilerin Hukukî Sorumluluğu (Değişik:12/10/2009-34 sayılı bakanlık oluru)
Madde-40: Denetçiler, kanun veya bu anasözleşme ile kendilerine yükletilen görevlerini hiç veya gereği gibi yapmamalarından doğan zararlardan dolayı kusursuz olduklarını ispat etmedikçe müteselsilen sorumludurlar.

Yönetim Kurulu Üyeleri ile Denetçilerin ve Birlik Personelinin Görevlerine Son Verilmesi
Madde-41: Merkez Birliği tarafından yaptırılacak inceleme ve soruşturma sonuçlarına göre, suç işledikleri veya kusurlu oldukları anlaşılan ve görevden alınmaları uygun görülen Merkez Birliği personelinin görevine Merkez Birliği yönetim kurulunca son verilir. Haklarında mahkûmiyet kararı verilen Merkez Birliği yönetim kurulu üyelerinin görevlerine Merkez Birliği yönetim kurulunca, Merkez Birliği yönetim kurulu üyelerinin ekseriyeti kaybetmesi hâlinde, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca son verilir.

Görevleri ile ilgili olarak suç işledikleri anlaşılan ve bu fiilleri nedeniyle haklarında yargı mercilerince mahkûmiyet kararı verilen Merkez Birliği denetçilerinin görevlerine Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca son verilir.

Merkez Birliği personelinin görevden alınmalarında atamalardaki usul ve esaslara uyulur.

Personelin görevine son verilmesine ilişkin usul ve esaslar Merkez Birliği yönetim kurulunca kabul edilip Merkez Birliği genel kurulunca tasdik edilen yönetmelikle düzenlenir. Kooperatif personelinin İş Kanunu ile Borçlar Kanunu hükümlerine göre görevlerine son verilmesi hâlleri saklıdır.

Sır Saklama Yükümlülüğü
Madde-42: Merkez Birliği yönetim kurulu üyeleri ile denetçileri ve personeli, mevduat sahiplerinin mevduat durumlarına ait bilgilerle Birlik, kooperatif ve ortaklar yönünden açıklanması mahsurlu olan hususlar hakkında bilgi verilecek kanunî merciler hariç başkalarına bilgi veremezler.

Siyasi Faaliyet Yasağı
Madde-43: Merkez Birliği'nin toplantılarında siyasi faaliyet yapılamaz. Merkez Birliği faaliyetleri siyasi amaçlara alet edilemez. Merkez Birliği siyasi partilerden veya onlara bağlı teşekküllerden her ne suret ve şekilde olursa olsun maddi yardım kabul edemez ve onlara maddi yardımda da bulunamaz.

Finansman Kaynakları (Değişik:12/10/2009-34 sayılı bakanlık oluru)
Madde-44: Kooperatifler, bölge birlikleri ve Merkez Birliği'nin her türlü kredi ihtiyaçları yurt içi banka, finans veya kredi kuruluşları ile 1581 Sayılı Kanun'un 3. maddesine göre kurulacak veya iştirak edilecek bankaca karşılanır. Merkez Birliği, kooperatif ve bölge birliklerinin finansman ihtiyaçlarını karşılamak üzere tahvil çıkarabilir.

Merkez Birliği, kullanmadığı kaynaklarını kooperatif ve bölge birliklerine ikraz eder.

Mevduatla İlgili Hükümler
Madde-45: Merkez Birliği, mevduat kabulüne yetkili kılınacak kooperatif, bölge birliği ve şubelerini tespit ederek, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı kanalı ile Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı'ndan gerekli müsaadeyi alır. Toplanacak mevduatı kullanma yetkisi Merkez Birliği yönetim kuruluna aittir.

Toplanacak mevduat Merkez Birliği ile Bankalar Kanunu'nun teminatı altındadır.

Kooperatif, bölge birlikleri ve şubelerince düzenlenecek aylık mevduat cetveli ile üç aylık ve yıllık hesap özetleri Merkez Birliği yönetim kurulunca birleştirilerek Bankalar Kanunu'nda belirtilen süreler içerisinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı ile T.C. Merkez Bankası'na verilir.

Bankacılık ve Sigortacılık İşlemleri
Madde-46: Merkez Birliği yönetim kurulu, bankacılık hizmeti ve sigorta acenteliği yapacak kooperatif, bölge birlikleri ve şubelerine gerekli müsaadeyi verir ve bu işlerin uygulama esaslarını tespit eder.

Ayrıca Merkez Birliği yönetim kurulu, dahilî sigorta fonu tesis edebilir.

Pazarlama
Madde-47: Merkez Birliği yönetim kurulu, kooperatif ortaklarının ve gerektiğinde diğer üreticilerin mahsulleri ile el sanatlarının geliştirilmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili faaliyetlerde de bulunur. Değerlendirilecek mahsul ile el sanatı ürünleri cins ve pazarlama esaslarını tespit eder. Bakanlar kurulunca görevlendirilmesi hâlinde, destekleme alımları ile ilgili faaliyetleri de yürütür.

Merkez Birliği, Devletçe kooperatiflere verilen desteklerden yararlanır.

Yedek Akçe, Fevkalâde Yedek Akçe
Madde-48: Merkez Birliği tahsili imkansız alacaklarını ve karşılıksız kalan borçlarını ve bilânço zararlarını kapatmak üzere gelir - gider müsbet farkından en az % 10 oranında kanunî yedek akçe, % 5 oranında fevkalâde yedek akçe ayırmak mecburiyetindedir.

Bu amaçla ayrılan yedek akçe karşılıkları gerektiğinde, kooperatif, bölge birlikleri ve Merkez Birliği anasözleşmesinde yazılı amaçların tahakkuku için kullanılabilir.

Destek Fonu(Değişik 13/10/2016 tarih ve 3053 sayılı bakanlık oluru)
Madde-49: Merkez Birliği ortaklarına, kooperatiflere ve kooperatif ortaklarına ucuz kredi kaynağı sağlamak, mali yapısı bozuk olan bölge birliği ve Kooperatiflerin finansal durumunu iyileştirmek ve kuruluş giderlerini karşılamak amacıyla bir Destek Fonu tesis edilir.
Bu fon; gelir - gider müspet farkından ayrılan hisseler ile Merkez Birliği'ne yapılan bağışlardan meydana gelir ve Merkez Birliği Yönetim Kurulunca tespit edilecek esaslara göre kullandırılır.

Yatırım ve Geliştirme Fonu
Madde-50: Merkez Birliği yönetim kurulu, kooperatif ve bölge birliklerinin 1581 Sayılı Kanun ile bunu tadil ve ekleri hükümlerine ve kooperatifçilik ilkelerine uygun olarak gelişmelerinin sağlanması için bir Yatırım ve Geliştirme Fonu tesis eder.

Bu fon; kooperatif, bölge birlikleri ve Merkez Birliği'nin gelir - gider müspet farklarından ayrılan %10'lardan meydana gelir ve hazırlanacak yönetmelikte belirtilen esaslar dahilinde kullanılır.

Tasfiye Fonu
Madde-51: Tasfiye edilen veya birleşen kooperatiflerin ve bölge birliklerinin karşılıksız kalan borçlarını kapatmak üzere bu kuruluşların yıllık gelir-gider müspet farklarından ayrılacak % 5'lerden teşekkül eden bir Tasfiye Fonu tesis edilir.

Yedek Akçe Karşılık ve Fonların Geri Verilemeyeceği
Madde-52: Kooperatif ve bölge birliklerinin, yedek akçe karşılık ve fonlar üzerinde herhangi bir hakları yoktur.

Gelir-Gider Farklarının Hesaplanması ve Dağıtımı
Madde-53: Birliğin, ortaklarla ve ortak olmayanlarla yaptığı işlemlerden elde ettiği gelir-gider farkları ayrı ayrı hesaplanır.
Ancak, ortaklarla yapılan işlemlerden doğan gelir-gider farkları Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek esaslara göre ayrı ayrı hesap edilebilir.

Bilânço yılı sonunda doğan müspet veya menfi gelir-gider farkları bilânçonun genel kurulca kabul ve zabıtların tasdikinden sonra aşağıda yazılı esaslara göre dağıtılır:

A-Ortaklarla Yapılan İşlemler
1) Gelir-Gider Müsbet Farkı
a- % 30'u Yedek Akçeye,
b- % 5'i Fevkalade Yedek Akçeye,
c- % 10'u Destek Fonuna,
d- % 10'u Yatırım ve Geliştirme Fonuna,
e- % 5'i Tasfiye Fonuna,
f- % 40'ı Risturn,

Ayrılır.

Bölge birlikleri için ayrılan ve genel kurulca bölge birliklerine dağıtılmasına karar verilen risturn, Merkez Birliği yönetim kurulunca tespit edilecek esaslara göre dağıtılır.

2) Gelir-Gider Menfi Farkı
Gelir-gider menfi farkı; yedek akçe, fevkalade yedek akçe ve fonlardan kapatılır. Bunun yetmemesi hâlinde zarar sonraki yıllara devredilebilir veya Merkez Birliği genel kurulunca belirlenecek esaslara göre bölge birliklerinden istenecek ek ödemelerle kapatılır.

B- Ortak Olmayanlarla Yapılan İşlemler
Ortak olmayanlarla yapılan işlemlerden doğan gelir-gider müsbet farkları, ortaklara intikal ettirilmeyerek ayrı bir hesapta toplanır. Menfi farklar ise, bu hesaptan kapatılır.

Teftiş ve Denetim
Madde-54: Merkez Birliği, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın teftiş ve denetimine tâbidir. Merkez Birliği, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın yapacağı teftiş ve denetimleri sonucuna Kanun ve anasözleşmelerdeki görevleri ile ilgili ortaya çıkacak eksiklikler konusunda vereceği talimatlara uymak zorundadır.

Muafiyetler
Madde-55: 18.04.1972 Tarih ve 1581 Sayılı Kanunun 19. maddesi gereğince:
A-Merkez Birliği, kurumlar, gider, gayrimenkul artışı, intikal ve diğer vergilerden ve icra makamları, resmî daireler ve mahkemeler nezdinde yapacakları takip ve tahsillerle açacakları tazminat davaları ile ilgili, her nev'i talep, tebliğ ve kararlar, her türlü masraf, vergi, resim ve harçlardan,
B-Merkez Birliği'nin sermaye ve yedek akçesi ile taşınmaz malları ve bunların gelirleri bütün vergi, resim ve harçtan,
C-Merkez Birliği'nin yapacağı kredi işlerine ilişkin bütün senet, belge, kâğıt, defter ve hesap özetleri, taşınmaz mallara ait ipotek ve taşınır mallara ait rehin işlemleri, vekâletnameler, taahhütnameler vesair evrak bütün resim ve harçtan,
D-Merkez Birliği'nin temin edeceği krediler ve bunlara ilişkin T.C. Merkez Bankası nezdindeki reeskont muameleleri bu işlemlere ait bütün senet, belge ve vekâletname, taahhütname vesair evrak gider ve diğer vergilerle bütün resim ve harçtan,

Muaftır.

Tarım kredi kooperatifleri ve birliklerinin birbirleri ve ortakları ile ilgili tarımsal girdi temini ve ürünlerin değerlendirilmesi amacıyla yapacakları her türlü muamele satış amaçlı satış olarak değerlendirilemez. Bu işlemler, ortaklar arası muamele sayılır.

Merkez Birliği'nin ortak dışı işlemlerden elde edeceği gelir-gider farkları ayrı bir hesapta takip ve tespit edilerek vergilendirilir.

Birlikçe noterlere tasdik ettirilecek defterlerle belgelerden yalnız noter ücreti alınır, harç alınmaz.

Kanun ve Anasözleşmelerde Açıklık Olmayan hâller
Madde-56: 1581 Sayılı Kanun, ek ve değişiklikleri ile bu Kanun'a göre düzenlenen anasözleşmelerde açıklık bulunmayan hususlar için 1163 Sayılı Kooperatifler Kanunu hükümleri uygulanır.

Birliğin Dağılması
Madde-57: Birliğin dağılma hâlleri aşağıda belirtilmiştir:
a-Ortak bölge birliği sayısının beşten aşağı düşmesi,
b-Genel kurul tarafından fesih kararı alınması,
c-İflasın açılması,
d-Kanunlarda öngörülen diğer hâllerde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın mahkemeden fesih kararı alması.

(b) fıkrasının uygulanabilmesi için Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın tasdiki şarttır.

Tasfiye Kurulunun Tayini
Madde-58: Dağılma hâllerinin tahakkuku, yetkili organ ve kuruluşlarca gerekli kararların alınmasını müteakip Merkez Birliği, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve genel kurul tarafından seçilecek birer kişiden teşekkül eden bir kurul tasfiye işlerini yürütür.

Genel kurul tarafından seçilen tasfiye kurulu üyesinin, herhangi bir sebeple işten ayrılması hâlinde yerine ilk genel kurulda yenisi seçilip işe başlayıncaya kadar, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca tayin yapılır.

Tasfiye Kurulunun Görevleri
Madde-59: Tasfiye kurulu aşağıdaki görevleri yapar:
a-İşe başladığı günden itibaren iflâstan gayri hâllerde dağılmayı ticaret siciline tescil ve en çok birer hafta ara ile üç defa ilân ettirir. İlâna Birlik alacaklılarının belgeleri ile beraber en geç bir yıl içinde müracaat etmeleri lüzumu yazılır. Bu müddetin başlangıcı üçüncü ilân tarihidir.
b-Göreve başladığı zaman, evvelce yapılmış işlerin sonucunu, Birliğin varlığını, alacaklarını, borçlarını inceleyerek, buna göre envanter defterleri ile tasfiye açılış bilânçosunu genel kurulun tasdikine sunar. Bilânçonun bir suretini Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na verir.
c-Tasfiyenin devamı müddetince yönetim kurulunun yerine geçer. Ancak, Merkez Birliği adına tasfiye işlemleri ile ilgili olmayan yeni sorumluluklar altına giremez. Aksine davranışlardan tasfiye kurulu üyeleri müteselsilen sorumludurlar. Merkez Birliği adına imza atarken Birliğin tasfiye durumunda bulunduğunun yazılması lazımdır.
ç-Merkez Birliği'nin eskiden başlamış olup da henüz bitirilmemiş olan işlerini tamamlar, taahhütlerini yerine getirir, alacaklarını toplar, varlıklarını paraya çevirir.
d-Tasfiye hâlinde ki Merkez Birliği'nin taşınır ve taşınmaz mallarını duruma göre açık artırma veya pazarlıkla satabilir.
e-Merkez Birliği'nin tasfiye işlerini ayrıntılarıyla gösterir bir tasfiye defteri tutar.
f-Tasfiye işleri bitinceye kadar, her yıl sonunda, yıllık bilânçoyu, faaliyet raporunu hazırlar ve genel kurulu toplantıya çağırır.

g-Tasfiye işlerinin bitiminde, tasfiye kapanış bilânçosunu çıkarır ve bunu toplantıya çağıracağı son genel kurulun tasdikine sunar,
h-Tasfiye bilânçosuna göre, Birliğin varlıkları borçlarından fazla çıktığı takdirde, bu fazlalığı ödemiş oldukları sermaye payı oranında bölge birliklerine dağıtır.
ı-Tasfiye kapanış bilânçosunun bir nüshasını genel kurulca tasdik edildikten sonra, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na verir.

Tasfiye Süresi
Madde-60: Tasfiye işlemlerinin Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre yapılacak üçüncü ilân tarihinden başlamak üzere, bir yıl içinde bitirilmesi gereklidir. Tasfiye bu süre içinde bitirilmediği takdirde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın müsaadesiyle uzatılabilir.

Tasfiye Kurulu Üyelerine Verilecek Ücret
Madde-61: Tasfiye kurulu üyelerine Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca belirlenecek miktarlarda ücret verilebilir.

Uygulanmayacak Hükümler
Madde-62: 1581 Sayılı Kanun'un 21. maddesinde sayılan ve hâlen yürürlükte bulunan Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

Bildirim ve Yürürlük
Madde-63: Anasözleşme değişiklikleri, yürürlük açısından tescil ve ilâna tâbidir.
Anasözleşme, 1581 Sayılı Kanun'un 3612 Sayılı Kanun'la değişik 7. maddesine göre ilgili kuruluşların da görüşünü alarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca hazırlanır. Değişiklikler de aynı usule tâbidir.

Yapılan değişiklikler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın tasdik tarihi itibariyle yürürlüğe girer ve bir ay içinde ticaret sicili memurluğuna bildirilir.

Geçici Madde-1: 1581 Sayılı Kanun'a göre kurulmuş bulunan Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği'ne ait bu anasözleşme; 1581 Sayılı Kanun'un 3223 Sayılı Kanun'la değişik 7. maddesiyle 5330 Sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca hazırlanmıştır.

Geçici Madde-2: Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın **12/04/2005** tarih ve **19** sayılı onayı ile kabul edilen bu anasözleşmeye göre intibak etmiş sayılır.

Geçici Madde-3: T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı" ifadesi "T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı" olarak değiştirilmiştir.

Geçici Madde-4: Anasözleşmenin 24. Maddesinin (y) bendinde yapılan değişikliğin yürürlülük tarihi 01/01/2016'dır.

Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Örnek Anasözleşmesi; **...** sayfada **63** asıl **4** geçici maddeden ibaret olup uygulamaya konulması hususunun tasviplerinize arz ederim.

Ayhan KARAYAMA
Genel Müdür

Uygun Görüşle Arz Ederim.
…../ 5 / 2016

Dr. Nusret YAZICI
Müsteşar

O L U R
…./ 5 / 2016

Faruk ÇELİK
Bakan